

การพัฒนาแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
Development of an Administrative Model to Enhance the School's Internal
Supervision System under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2

อภิชัย ชาชูม^{1*}
Apichai Sasoom^{1*}

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2^{1*}
Director of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2^{1*}
Corresponding author, E-mail: sasoomapichainpt2@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็น 2) พัฒนารูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ 4) ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยใช้ตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของเครชีและมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ได้ผู้บริหารสถานศึกษา 92 คน และครูโรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 368 คน เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย 1) แบบประเมินรูปแบบ 2) แบบประเมินพฤติกรรม การนิเทศภายใน 3) แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และ 4) แบบบันทึกผลลัพธ์ สติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูต้องการการนิเทศแบบชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 2) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน มี 5 องค์ประกอบ 3) ผลการใช้รูปแบบ พบว่า (1) ผู้บริหารมีพฤติกรรมการนิเทศภายในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ครูมีระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ และ (3) ผู้บริหารมีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการนิเทศภายใน ครูมีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะและทักษะในศตวรรษที่ 21 และ 4) ผลการประเมินการใช้รูปแบบด้านความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: การพัฒนาแบบการบริหารจัดการ, ระบบการนิเทศภายใน, โรงเรียนประถมศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the needs, 2) develop a management model, 3) implement the model, and 4) evaluate the model to enhance the internal supervision system in schools under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of school administrators and teachers selected using Krejcie and Morgan's sample size table and simple random sampling, with schools as the sampling unit. The sample included 92 administrators and 3 teachers per school, totaling 368 participants. The research instruments included: 1) a model evaluation form, 2) an internal supervision behavior assessment form, 3) a learning management competency assessment form, and 4) a result recording form. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follows: 1) Teachers expressed a strong need for guidance-based supervision through Coaching and Mentoring, which supports the development of students' 21st-century skills; 2) The developed management model for enhancing internal supervision comprised five components; 3) The implementation of the model yielded the following results: (1) administrators demonstrated the highest level of internal supervision behavior, (2) teachers' learning management competency improved after the model implementation, and (3) administrators demonstrated excellence in internal supervision, teachers excelled in active learning management, and students developed greater competencies and 21st-century skills; and 4) The model was rated at the highest level in terms of validity, appropriateness, feasibility, and usefulness.

KEYWORDS: Development of Management Model, Internal Supervision System, Primary School

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะคุณลักษณะและสมรรถนะ ในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศในเวทีโลก ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) การศึกษา จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคนในชาติให้มีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะตรงตามความต้องการ ของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังที่นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ กล่าวว่า “การศึกษาในยุค Thailand 4.0” มีความหมายมากกว่าการเตรียมพร้อมของคน หรือให้ความรู้กับคนเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ กล่าวคือ นอกจากให้ความรู้แล้วต้องทำให้ เขาเป็นคนที่รักจะเรียนมีคุณธรรมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วย นั่นก็คือ การสร้างคนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21

โดยเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก ดังนั้น การศึกษาจึงต้องเร่งดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ให้กับเด็กไทย ได้เข้าสู่ Thailand 4.0 อย่างเป็นรูปธรรม (นรรชต์ ผินเขียว, 2562)

การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายคือสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นผลจากการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ถึงคุณภาพของผู้เรียน จำเป็นต้องมีการนิเทศการศึกษา (Educational Supervision) เข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือแนะนำให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และมีคุณภาพสูงสุด เนื่องด้วยการนิเทศการศึกษาก่อให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นกระบวนการกระตุ้นความเจริญก้าวหน้าของครูและมุ่งหวังที่จะช่วยเหลือครูเพื่อให้ช่วยตนเอง จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง การแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้อำนวยการเฉพาะ การนิเทศการศึกษาจึงยังคงมีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการนิเทศการศึกษานั้นมีรูปแบบในการนิเทศได้หลากหลายรูปแบบ คือ การนิเทศทางตรง การนิเทศทางอ้อม การนิเทศทางไกลและการนิเทศภายในโรงเรียน ในสภาพปัจจุบันวิธีการนิเทศที่มีความสำคัญจำเป็นมากที่สุด คือ การนิเทศภายในโรงเรียน (จุไรรัตน์ สุตรุ่ง, 2557)

การนิเทศภายในสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็น ในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญ เพิ่มพูนศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นตลอดเวลา รวมทั้งเป็นการช่วยเหลือครูให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถทันกับการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งการนิเทศภายในยังเป็นยุทธศาสตร์ของผู้บริหารในการแก้ไข ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้บริหารหรือผู้ทำการนิเทศรู้ปัญหาอย่างแท้จริง ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง ได้อย่างรวดเร็วตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการ ถือว่าเป็นการนิเทศที่ดีที่สุด (จรินทร์ อุตสาหะ 2564)

จากผลการติดตามประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 มีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม ทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ นโยบายเร่งด่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Quick Policy: QP) ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีเพียง 30 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จาก 245 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเท่านั้นที่มีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม ซึ่งจากผลการติดตาม นโยบายเร่งด่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Quick Policy: QP) ตัวชี้วัดที่ 5 ระดับความสำเร็จของการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้ระดับดีเยี่ยม โดยมีข้อเสนอแนะในประเด็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ รวมทั้งควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้การดูแลช่วยเหลือสถานศึกษาในสังกัดอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่งเสริม สนับสนุน ระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็งเป็นระบบ ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงมีนโยบายพัฒนาการศึกษาโดยเน้นให้สถานศึกษาดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอแนะไว้

สำหรับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนแบบองค์รวม เพื่อนำสู่ความต่อเนื่องและยั่งยืนในอนาคตของสถานศึกษา ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า “นครปฐม เขต 2 นครแห่งการสร้างคนดี มีคุณภาพเรียนรู้ นำสู่ชีวิตที่เป็นสุข”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

ขอบเขตการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในมี 7 ขั้นตอน เรียกว่า FUTURE-S Model ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ค้นหาเป้าหมาย (Finding) ขั้นตอนที่ 2 สร้างความเข้าใจ (Understanding) ขั้นตอนที่ 3 ใช้ทีมพัฒนา (Team working) ขั้นตอนที่ 4 นำข้อตกลงมาปฏิบัติ (Using Performance Agreement) ขั้นตอนที่ 5 ชี้ชัดจัดสะท้อนผล (Reflexing) ขั้นตอนที่ 6 ประเมินทุกคนจากงาน (Evaluating) และขั้นตอนที่ 7 เปลี่ยนผ่านสู่โรงเรียนอนาคต (School Changing to Future School) 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

เดือนตุลาคม 2566 ถึง เดือนตุลาคม 2567

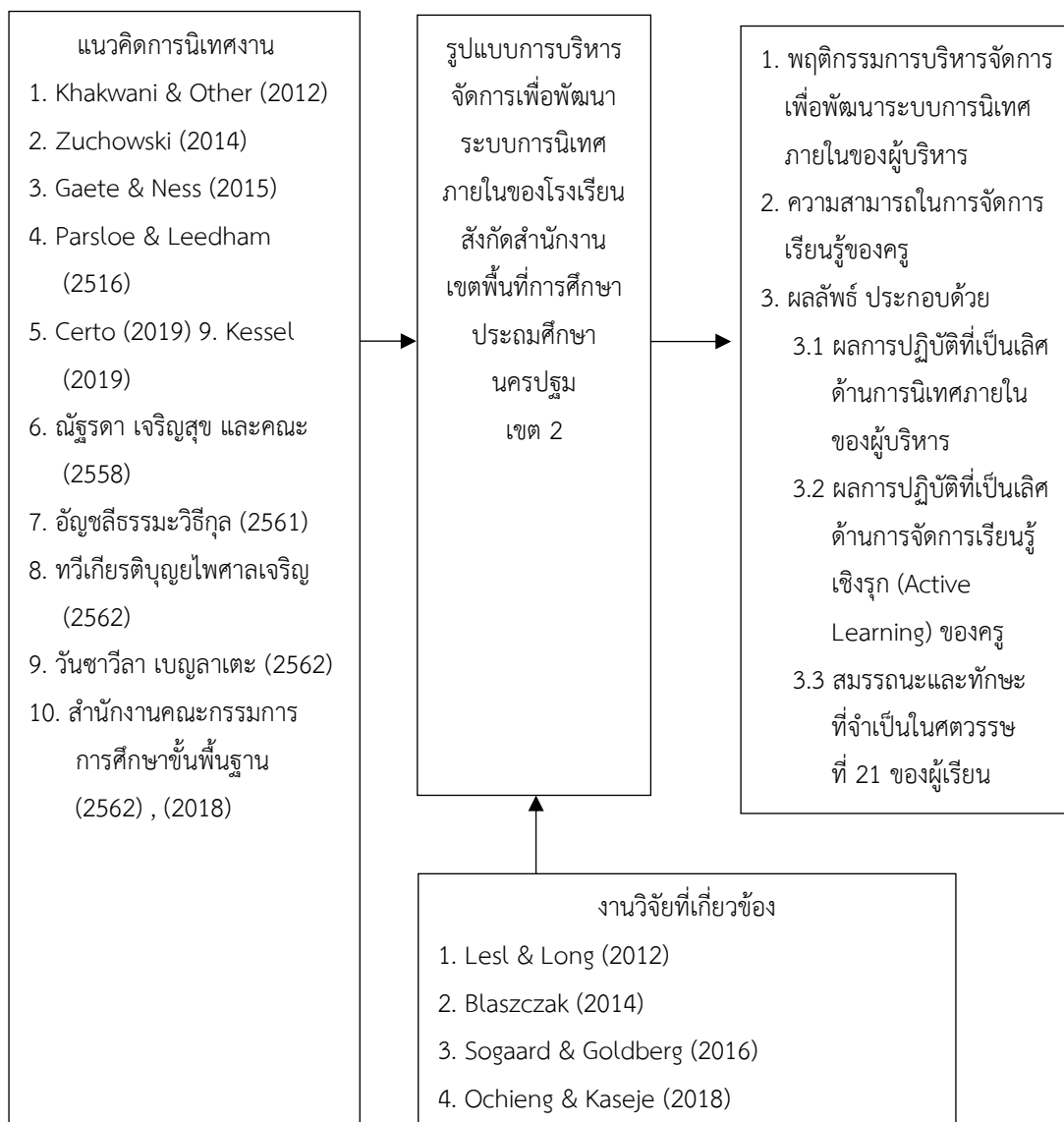
วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 115 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 คือ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ที่ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ได้ผู้บริหารโรงเรียน 92 คน กลุ่มที่ 2 ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โรงเรียนละ 3 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 276 คน รวมทั้งสิ้น 368 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group) ลักษณะเป็นประเด็นคำถาม จำนวน 6 ข้อ ผู้วิจัยสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือโดยประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ มี 5 ประเด็น ตอนที่ 2 ประเด็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ความรู้เพื่อยกร่างรูปแบบ

การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือโดยประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00

3. แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อร่างรูปแบบที่มีต่อร่างรูปแบบมีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 6 ข้อ ผู้วิจัยสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือโดยประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.88-0.98 และมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.99

4. แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 พฤติกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 12 ข้อ ผู้วิจัยสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือโดยประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 และนำไปทดลองใช้ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.86-0.93 และมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.98

5. แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ประเมิน จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 16 ข้อ ผู้วิจัยสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือโดยประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ค่าความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 และนำไปทดลองใช้ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.96

6. แบบบันทึกผลลัพธ์การใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผู้วิจัยสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือโดยประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00

7. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศ ภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 23 ข้อ ผู้วิจัยสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือโดยประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 และนำไปทดลองใช้ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.87-0.95 และมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สทนากลุ่มกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 25 คน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ

2. พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน โดยการยกร่างรูปแบบจากข้อที่ 1 และตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องครอบคลุม และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 13 คน เพื่อให้ได้รูปแบบที่สามารถนำมาทดลองใช้ได้

3. ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ที่ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ได้ผู้บริหารโรงเรียน 92 คน และครู โรงเรียนละ 3 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 276 คน รวมทั้งสิ้น 368 คน เพื่อทราบผลการใช้รูปแบบในประเด็น ต่อไปนี้ 1) พฤติกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน 2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูหลังการใช้รูปแบบ และ 3) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน

4. ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน ใน 4 มิติ ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องครอบคลุม และความเป็นประโยชน์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประกอบการประเมินรูปแบบ ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูวิชาการ ที่ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นโรงเรียนที่นำรูปแบบไปใช้ จำนวน 184 คน และศึกษานิเทศก์ ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้น 196 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 (R1) มี 3 ขั้นตอนย่อย เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง วิเคราะห์สถานภาพของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. ศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 (D1) มี 3 ขั้นตอนย่อย เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 ดังนี้

1. ยกร่างการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุน โดยกระบวนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน มี 7 ขั้นตอน เรียกว่า FUTURES Model ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ค้นหาเป้าหมาย (Finding) ขั้นตอนที่ 2 สร้างความเข้าใจ (Understanding) ขั้นตอนที่ 3 ใช้ทีมพัฒนา (Team working) ขั้นตอนที่ 4 นำข้อตกลงมาปฏิบัติ (Using Performance Agreement) ขั้นตอนที่ 5 ซี่ขัดจัดสะท้อนผล (Reflexing) ขั้นตอนที่ 6 ประเมินทุกคนจากงาน (Evaluating) และขั้นตอนที่ 7 เปลี่ยนผ่านสู่โรงเรียนอนาคต (School Changing to Future School)

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของร่างรูปแบบ ด้วยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อนำประเด็นจากสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงตามคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญ

3. การประเมินเพื่อรับรองก่อนใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน ประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องครอบคลุม และความเป็นประโยชน์ นำข้อมูลที่ได้คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าผลการประเมินในแต่ละด้านต้องมีค่าเฉลี่ยต้องไม่ต่ำกว่า 3.51 จึงจะถือว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ สามารถนำรูปแบบไปใช้ได้

ระยะที่ 3 การใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 (R2) ดำเนินการนำรูปแบบไปใช้ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 ดังนี้

นำรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ไปใช้ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 (D2) มี 2 ขั้นตอนย่อย เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 4 ดังนี้

การประเมินผลหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และศึกษานิเทศก์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ นำข้อมูลที่ได้คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งค่าเฉลี่ยต้องไม่ต่ำกว่า 3.51 ตามประเด็น การประเมิน 4 ด้าน

จึงจะถือว่ารูปแบบที่นำมาใช้ในครั้งนี้ผู้ใช้เห็นว่ารูปแบบมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์สามารถนำมาใช้ได้จริง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มี 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) สภาพการจัดการเรียนรู้ ที่ต้องการคือ ครูต้องการได้รับการชี้แนะเกี่ยวกับเทคนิคการสอนที่เหมาะสม อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะ ในศตวรรษที่ 21 2) สภาพการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการ คือ การนิเทศที่สามารถสะท้อนการจัดการเรียนรู้ของครูได้จริง มีสื่อ เครื่องมือประกอบการนิเทศ มีการจัดทำคู่มือการนิเทศ ประชุม ชี้แจงเพื่อการนิเทศภายใน มีบรรยากาศการนิเทศแบบกัลยาณมิตร สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาวิชาชีพโดยเฉพาะพัฒนางานตามข้อตกลง (Performance Agreement) และควรดำเนินการนิเทศภายในอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และ 3) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน ที่ต้องการคือต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระงานแก่ครู ต้องช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้ ต้องสามารถชี้แนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหาได้โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบชี้แนะ และเป็นพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเองและวิชาชีพ และมีบรรยากาศ ในการนิเทศเชิงบวก สำหรับรูปแบบควรประกอบด้วยหลักการ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ กระบวนการที่ชัดเจนและมีการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุม

2. ผลการประเมินเพื่อตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า พบว่าร่างรูปแบบ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน มีชื่อเรียกว่า FUTURE-S Model 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุน โดยแต่ละองค์ประกอบมีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมและ มีความถูกต้องในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.82-4.84

ผลการประเมินเพื่อรับรองโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ก่อนนำรูปแบบไปใช้ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และผ่านเกณฑ์ 3.51 ที่กำหนดไว้ทุกด้าน จึงสรุปได้ว่าผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิรับรองรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 พบว่า

3.1 สถานศึกษามีการปรับปรุงระบบการนิเทศภายใน โดยทุกโรงเรียนมีคู่มือการนิเทศภายในของสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศภายในตามปฏิทินการนิเทศภายใน รายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องผ่านทางแพลตฟอร์มที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 กำหนดทุกโรงเรียน มีโรงเรียน 75 โรงเรียน ดำเนินการได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ส่วนอีก 17 โรงเรียนดำเนินการได้สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด

มีโรงเรียนหลายโรงเรียนมีรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนที่เป็นรูปธรรม และมีผลการดำเนินงานตามรูปแบบของโรงเรียนที่สามารถวัดประเมินผลได้ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

3.2 การจัดการเรียนรู้ของครูของแต่ละโรงเรียนเน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ทุกโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 100 ครูทุกคนมีแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รวมทั้งมีสื่อและมีนวัตกรรมที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกทุกโรงเรียน

3.3 ผู้เรียนร้อยละ 100 ของทุกโรงเรียนมีความสุขที่เกิดจากการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีผลงาน ชิ้นงานสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าค่าเป้าหมายของโรงเรียนทุกโรงเรียน มีคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ

4. ผลการประเมินหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยรวม มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องครอบคลุม และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, $S.D. = 0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเรียงลำดับ ผลการประเมินรายด้านจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.81$, $S.D. = 0.36$) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.79$, $S.D. = 0.41$) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.77$, $S.D. = 0.38$) และด้านความถูกต้องครอบคลุม ($\bar{X} = 4.71$, $S.D. = 0.44$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่ามี 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ครูต้องการได้รับการชี้แนะเกี่ยวกับเทคนิคการสอนที่เหมาะสมอันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะศตวรรษที่ 21 2) ครูต้องการการนิเทศที่สามารถสะท้อนการจัดการเรียนรู้ของครูได้จริง มีสื่อ เครื่องมือประกอบการนิเทศ มีการจัดทำคู่มือการนิเทศ ประชุม ชี้แจงเพื่อการนิเทศภายในมีบรรยากาศการนิเทศแบบกัลยาณมิตร สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาวิชาชีพโดยเฉพาะการพัฒนางานตามข้อตกลง (Performance Agreement) และควรดำเนินการนิเทศภายในอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และ 3) รูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียน ต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระงานแก่ครู ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะศตวรรษที่ 21 ได้ สามารถชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเองและวิชาชีพ และมีบรรยากาศ ในการนิเทศเชิงบวก สอดคล้องกับ Harris and Michelle (2010) ที่กล่าวว่า การที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องมีกระบวนการนิเทศที่เป็นระบบ ชัดเจน มีผู้นิเทศที่เป็นเพื่อนคู่คิด และมีการนิเทศที่ต่อเนื่อง นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน ก็มีความเชื่อว่า กระบวนการนิเทศภายในเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ต้องการที่จะให้มีการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาที่เป็นระบบ เพื่อให้ครูมีทักษะและเทคนิคสำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งผลต่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ และผู้บริหารก็ต้องมีทักษะการนิเทศที่สามารถส่งเสริม แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูไปพร้อมกัน เพื่อการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาและทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับกับ Allen (2015) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการและการนิเทศของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล : ความจำเป็นในการให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพ พบว่า การจัดการและการนิเทศของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องเน้นการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูและความสามารถในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์และพัฒนาการด้านการศึกษาของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน มีชื่อเรียกว่า FUTURE-S Model 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุน โดยรวมผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า รูปแบบมีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนที่พัฒนาขึ้น ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบตามทฤษฎีและหลักการพัฒนารูปแบบ จากนั้นนำไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริงเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับทองคำ อำไพ (2564) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบรูปแบบ/วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 การประเมินผล และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินรูปแบบก่อนนำไปทดลองใช้ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ ดิศกุล เกษมสวัสดิ์ (2565) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีองค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหาของรูปแบบ ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา ส่วนที่ 4 การประเมินผล และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า สถานศึกษาทั้ง 92 โรงเรียน มีคู่มือการนิเทศภายในทุกโรงเรียน ครูมีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกทุกคน ผู้เรียนมีผลงาน ชิ้นงานที่สะท้อนคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และที่สำคัญคือทั้งครูและผู้เรียนมีความสุขในการจัดการเรียนรู้และการเรียน เนื่องจากรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 สังกะระห์ตามระบบตามแนวคิดการบริหารงานแบบวงจรคุณภาพ (P-D-C-A) แนวคิดการบริหารจัดการสถานศึกษา (School Management) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) การใช้ชุมชนวิชาชีพการเรียนรู้ (Professional Learning Community) การพัฒนางานตามข้อตกลง (Performance Agreement: PA) ทักษะของผู้เรียนศตวรรษที่ 21 (3R8C) และทฤษฎีการเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) และได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งผลให้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 มีความเป็นไปได้ เหมาะสมและ

ถูกต้องสามารถนำไปทดลองใช้ได้ สอดคล้องกับ ศุภลักษณ์ มีปาน (2562) ที่ศึกษาวิจัย เรื่องรูปแบบการนิเทศภายในสำหรับการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเชิงลึก ผ่านการยกย่องรูปแบบและตรวจสอบความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญว่ารูปแบบมีความเหมาะสมเป็นไปได้ ถูกต้องและเป็นประโยชน์สามารถนำไปทดลองใช้ได้ และเมื่อนำไปทดลองใช้แล้ว พบว่าผลที่เกิดขึ้น คือ ทักษะและพฤติกรรมของผู้นิเทศ และทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูการศึกษาพิเศษ ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยมีผลการประเมินสูงกว่าค่าเฉลี่ยที่ตั้งไว้ร้อยละ 75 ทุกคน นอกจากนี้รัล น่วมมะโน (2562) ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครู ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศภายใน และครูผู้รับการนิเทศมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับดีมาก สอดคล้องกับ สุริยนต์ สุวรรณทอง (2567) ที่พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ: POMELO Model ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่มงานมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่งผลให้ผลการประเมินสถานะของหน่วยงานในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) อยู่ในระดับพัฒนาจนเกิดผล (Significance) นักเรียน ครู สถานศึกษา ได้รับการยอมรับ ยกย่อง ชมเชย และได้รับรางวัลต่าง ๆ สำนักงานเขตพื้นที่ที่มีมาตรฐานเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เป็นแบบอย่างได้ และมีนวัตกรรมที่ยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 พบว่า รูปแบบ โดยรวมมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้องครอบคลุม และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้ศึกษาทั้งแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สอบถาม สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบ ทำให้เห็นเป้าหมายและกระบวนการทำงานที่ง่ายเมื่อนำสู่การปฏิบัติ รวมทั้งยังเป็นรูปแบบที่สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินการนิเทศได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วาโร เฟิงส์วส์ดี (2553) ที่กล่าวว่า การประเมินรูปแบบตามมาตรฐานที่กำหนด ได้แก่ มาตรฐานความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุม ทำให้ได้รูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้จริง สอดคล้องความต้องการของผู้ใช้ มีความเหมาะสม เชื่อถือ และได้สาระครอบคลุม ครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริงและสอดคล้องกับ บุญสุพร เฟิงทา (2565) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการนิเทศงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับทฤษฎี หลักการ แนวคิดตามกรอบการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรกำหนดนโยบายการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนไว้ในโครงสร้างการบริหารงานอย่างชัดเจน และกระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาระบบการนิเทศภายในให้มากที่สุดเพื่อจะได้ตระหนักและเห็นคุณค่าของตนเอง

2. การนำรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้นำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาควรกำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมกับสถานศึกษา

3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น สามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้นำไปปรับประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และเพื่อช่วยให้การนิเทศการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

4. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะนำรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้นำไปใช้ควรได้รับการอบรมก่อนที่จะนำไปใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ที่นำไปใช้และผู้ที่ได้รับผลจากการใช้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการนิเทศภายในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน

3. ควรมีการนำรูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ไปทดลองใช้กับโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ และทำการวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบดังกล่าว

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ที่อนุเคราะห์ข้อมูลและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลอย่างดี และขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และให้คำแนะนำตลอดจนทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561*. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซนจูรี จำกัด.
- จรัส น่วมมะโน. (2562). *การพัฒนาแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปริญญาโท ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุไรรัตน์ สุดรุ่ง. (2557). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: สำเนา.
- จรินทร์ อุตสาหะ. (2564). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- ดิศกุล เกษมสวัสดิ์. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 6(2), 463-464.
- ทองคำ อำไพ. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา ศึกษานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นรรชต์ ฝันเชียร. (2562, 2 พฤศจิกายน). การเรียนการสอนในยุค 4.0 ต้องเป็นอย่างไร. <https://www.trueplookpanya.com/blog/content/71421/-teaartedu-teaart-teaart-teaarttea->
- บุญสุพร เพ็งทา. (2565). รูปแบบการนิเทศงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 2(4), 1-16.
- ศุภลักษณ์ มีปาน. (2562). รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สุริยันต์ สุวรรณทอง. (2567). รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ: POMELO Model ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น*, 2(1), 48-62.
- Agih A. Allen. (2015). Effective School Management and Supervision: Imperative for Quality Education Service Deliver. *An International Multidisciplinary Journal*, 9(3), 62-74.
- Harris, A. & Michelle, J. (2010). Professional learning communities and system improvement. *Improving Schools*, 13(2), 172-181.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.